

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan dvečeri, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravnishtvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Nemška nestrpnost.

Niti prvokrat, a brzkone tudi ne zadnjokrat pokazal se je znani „furor teutonicus“ o priliki, ko je presvetli vladar bival na Češkem. Najblažji nameni vodili so ga tja, da pospeši spravo mej obema narodoma, katerima je osoda kot skupno bivališče odmerila krasne češke pokrajine. A kolika razlika v podpiranju teh blazih vladarjevih namenov pokazala se je pri narodu češkem in pri Nemcih. V Pragi sodelovali so složno Čehi z Nemci, nikjer se ni pokazala nestrpnost, kakor so jo kolovodje nemški tako ostudno pokazali v Libercah. V Pragi, kjer je velika, ogromna večina naroda češkega bila združena, privoščilo se je nemškim društvom, da so se udeležila vseh javnih slavnostij, nikjer se ni omejevala njih svoboda in to napravilo je na vladarja očividno najugodnejši utis.

Kako vse drugače pa je bilo v „nemških“ Libercah? Tam se je slovaneka manjšina povsod potiskala nazaj, nestrpni nemški kolovodje postopali so tako brezozirno, da je nahujskana nemška druhal celo na javni cesti, pred očmi vladarjevimi, napadala s surovo silo češke prebivalce, hoteča tako menda pokazati svojo spravoljubnost. Saj dobro vemo, kako si ti gospodje predstavljajo spravo: oni naj gospodarijo povsod, Slovan pa naj bode tiho in naj molči. Niti svojemu vladarju neso mu pustili na rodnih čeških tleh pokazati v slovanskem jeziku svojo lojalnost, tam, kjer se jim je dozdevalo potrebno, da se pokaže samo nemški značaj mesta Liberškega.

A ne samo na severu, kjer je vsaj res veliko pristnih, zagrizenih Nemcev, pokazali so se taki izrodki. Saj smo celo tudi na slovenski zemlji, v Celji, pri jednaki priliki videli jednako nasilstvo proti slovenskemu življu v našem Celji, katero mora pred svetom tudi veljati za nemško mesto.

Čemu omenjamo danes zopet vse te že itak znane dogodke, o katerih smo že večkrat imeli priliko govoriti? Povod k temu daje nam interpelacija, katero so stavili v državnem zboru mlad češki poslanci zaradi zares škandaloznih dogodkov

v nemških Libercah, ki so na sramoto ne samo njihovim prouzročiteljem, nego vsem, ki so jih še skušali zagovarjati.

Interpelantje uprašali so z odločno besedo, je li so ti izgreli znani vladi in kaj hoče ona storiti, da se da zadoščenje po pravici razburjeni manjšini češkega prebivalstva v mešanih okrajih, kjer je v nevarnosti, da jo zaduši nemški terorizem. Uprašali so, zakaj in po kakem pravu se je zabranilo razobesiti zastave v čeških deželnih barvah? Zakaj se je v vseh oficijelnih nemških nagovorih zatajevalo po državnih ustavnih zakonih zajamčena eksistenca češkega kraljestva in puščala popolnoma v nemar? Zakaj se je na javni cesti napadlo češko prebivalstvo, ki je hotelo pozdraviti kralja in cesarja?

S temi glavnimi uprašanji niso nikakor še našete vse muke, katere je pretrpeti češkimi manjšinam v mestih, kjer imajo Nemci večino. A češki poslanci so vsaj v glavnih točkah se takoj potegnili za čast svojega naroda, hočejo imeti pozitiven odgovor, kako sodi vlada o izgrelih, katere je moral obsoditi najvišji dostojanstvenik v deželi, namestnik cesarjev, ker jih je deloma videl sam na lastne oči.

Da je v prvi vrsti hujskajoča nemška žurnalistika kriva, katero vodijo nekateri zagrizeni kolovodje, ki razburjajo potem najnižje slojeve naroda, to smo videli tudi pri nas ob raznih prilikah. Radovedni smo le, ali se bodo tudi kateri naših slovenskih poslancev obrabirali in stavili jednako interpelacijo glede dogodkov v Celji ob navzočnosti presvetlega vladarja. Gradiva se ne manjka tudi pri nas in bi bila jednaka interpelacija, razsvetljujoča nemško nestrpnost, prav umestna. Nadejamo se, da se bode kaj takega zgodilo.

Državni zbor.

Na Dunaji 11. oktobra.

Včeraj ob 11. uri 15 minut otvoril je doktor Smolka drugo sejo poslaniške zbornice v jesenski sezoni. Poslaniški stoli bili so zasedeni, izvzemši one nekaterih obolelih poslancev, do zadnjega, isto

tako so bili ministri, izvzemši onega deželne brambe, že točno ob 11. uri na svojih sedežih. V ložah je bilo vse napolneno, na galerijah pa si celo teško prostora dobil. Vled tolike množine ljudij nastala je precej visoka temperatura in šum, ki ga je napravil posamičnik s svojim, akopram tihim govorjenjem s sosedom, pomnožil se je tako, da niti predsednika, niti perovodij, ki so z močnim glasom brali razne uloge poslancev, ni bilo umeti.

Izmej štirih ulog tikale so se tri popolnoma Dunajskega okrožja, le interpelacija poslanca Neuberja in drugov bila je širšega pomena; uprašali so namreč: je-li vladi znano, kaki so zamaški pri steklenicah soda-vode in ali neče ukreniti potrebno, da se odpravijo protizakoniti, zdravju vsled prevelike količine svinca v tvarini škodljivi zamaški.

Po končanem čitanji naznanil je predsednik, da ima besedo finančni minister Steinbach. Poslanci vrelji so na to do malega raz svoje stole pred sedež govornika in ga v širnem krogu obstopili, po galeriji čul se je močen šepet, iz lože žurnalistov pa miru želeče sikanje. Ko predsednik drugič dvigne zvonec, poleže se silni šum takoj in na njega mesto zavladala silna tišina, ki traja ves čas govora ministrovega. V teh trenutkih bi pač nikdo ne poznal sicer toli nebrzdane zbornice: večji bil je molk kot v najstrožji šoli pri predavanji učiteljevem.

Z jasnim glasom prične dr. Steinbach na to svoj govor in takoj naznani letošnji finančni exposé. Potrebščine znašajo za leto 1892 584.620.378 gld., pokritje pa 585.238.262 gld., torej je preostanka 617.884 gld. Za leto 1891 se je potrebovalo 564.853.027 gld., pokritja te potrebščine je bilo 568.375.521 gld., torej je preostalo 3.522.494 gld. Letošnji proračun je zaradi tega za 2.904.610 gld. neugodnejši od lanskega. K temu je še prišteti 2.000.000 gld., katerih se je v letu 1891 več izdalo za pokritje dolgov, nego v budgetu tekočega leta, tako da je povsem letošnji proračun za 4.904.610 gld. na slabšem od lanskega. Kljube temu pa bode še preostalo 617.884 gld. in se bode plačalo za pokritje državnih dolgov 2.000.000 gld.

LISTEK.

Odkritje spomenika ruskim vojnikom.

Danes bil je za trg Melk pomenljiv dan. Odkril in blagoslovil se je spomenik, postavljen ruskim vojnikom, kojih se je skoro 300 v dimu zadušilo 13. decembra leta 1805 v velikem bastijonu Melškega samostana. Pokopali so vse vkupe v prostoren grob ob cesti, ki vodi iz Melka v Pöchlarn. Jednostaven križ značil je vedno mesto, kjer počivajo omenjeni vojniki in bil je znan v ljudstvu kot „Russenkreuz“. Obrist Zujev je to slišal, stvar natančneje preiskal in potem pri ruskem carju prosil, da bi dal postaviti spomenik. To se je zgodilo. Načrt je od ruskega arhitekta, delo pa po tem načrtu od zidarskega mojstra v Melku Leutkawäger-ja. Spomenik stoji na levi ob cesti. Ker je cesta po travnikih izpeljana, je nad te precej dvignena. Da so mogli postaviti spomenik v isti višini kot je cesta, nasuli so in poddelali temelj v podobi kocke. Na tem stoji kot ograja 12 granitnih stebrov, kojih vsak ima na prednji strani ruski križ vsekan in črno pobarvan. Na dveh stopnicah, ki tvorijo podstavek, izdelan iz granita, stoji črn mramornat križ, nekako tri metre visok, in nosi vsekane in pozlačene napise: „Vječnaja pamjat 300 ruskim voj-

namъ pogibšimъ na čuždinje vъ 1805. g. vъ Melkje i zdjezъ pogrebenimъ.“ Zatem sledi v cirilskih staroobličnih velikih črkah mesto iz evangelja svetega Ivana: „ѿ ѿ іvаnъ: gl: ѿ. zač. ti. „bólsi seč ljovbъ niktó že, imatъ da któ dušu svoju položitъ za drugi svoč.“ Na to: Postavljenъ po vjesočajsemu pove-ljenju vъ 1891 g.“

Ta napis ruski obrnen je proti cesti. Na obratni strani je nemški prevod.

Že štiri dni bili so nabiti plakati po ogljih, vabeči k udeležbi pri odkritji ruskega spomenika.

Danes vršila se je slavnost v nastopnem vsprejemu ruskih gostov. Tam je bilo tudi občinsko zastopništvo. Ko so ruski gostje dospeli, odpeljali so se od kolodvora takoj k spomeniku.

Tu je pristopil zidarski mojster Leutkawäger pred znamenje, ter izročil ga namestniku veleposlanika ruskega, knezu Katakuzenosu rekoč: „Znamenje, postavljeno na povelje Nj. Velečanstva carja ruskega imam čast izročati.“ Na to je palo ogrinjalo. Knez Katakuzenos zahvalil se je v kratkih besedah ter obšel, in z njim vsi oni gostje, ves križ. Na to je še jedenkrat zahvalil se ter omenil, da upa, da bo križ vedno v časti ostal, kojega je car velikodušno dal postaviti. Vojaška godba iz Linza, od

polka „car Aleksander“ igrala je na to rusko himno. Za tem je sledil liturgični del, pri kojem so sodelovali pevci, mej katerimi smo opazili več znanih obrazov z Dunajskega slovenskega pevskega društva. Po cerkvenem blagoslavljenji, pri kojem so bili vsi zbrani razoglavi, govoril je prvi obrist Zujev. S krepkimi besedami in jedernatimi mislimi obrnil se je k zastopajočemu generalu in omenil, da je slučajno zvedel, da tu počivajo vojaki, ki so l. 1805 kot zavezniki avstrijske vojne tu tužno našli svojo smrt, da upa, da bode ljudstvo iz pijetete spomenik na mestu, kojega nikdar ni zabilo, čuvalo, in da pričakuje od kolegijalnega četa avstrijske vojne, da bodo gledali na spomenik onih vojakov, ki so kot njihovi zavezniki našli v tujini svojo smrt. Odgovoril mu je general-major Beck in rekel, da on obeta i v svojem imenu in v imenu tu zbranih častnikov od vsakega orožja v avstrijski vojni, da se bo znamenje vrlih in hrabrih ruskih vojakov, ki so tu kot zavezniki naši za višji smoter darovali se in na grozen način storili svojo smrt, vedno čislalo in spoštovalo, in da bodo avstrijska ljudstva, bodisi katerekoli narodnosti, sveto čuvala in ohranila spominek, ki dela čast narodu ruskemu. Na to je vojaška godba zopet v drugič igrala rusko himno. Na to je spregovoril lekarničar Linde in rekel, da ni brez smotra ravno današnji dan kot imendan presvetlega cesarja izbran za to prazničnost in da po-

Glavna uzroka današnjemu položaju budžeta sta pač: pomnoženje izdatkov in subvencijski vsoti, podeljeni Lloydu in Dunavskemu parobrodskemu društvu.

Za skupne zadeve izdalo se bode 104,474.350 gld., torej 2,245.292 gld. več nego lani in naš delež se je v tem vsled izpadka imenovanih subvencij iz te vsote povečal za 3,035.734 gld. Potrebščine ministerstev za notranje zadeve, za pouk in bogočastje, za poljedelstvo in za pravosodje so se sicer pomnožile, a v popolnem razmerju z naraščanjem državnih zadev sploh, finančno ministerstvo je zmanjšalo svojo zahtevo za 2,308.070 gld. Nasprotno pa ima ministerstvo za trgovino ustavljenih 15 milijonov 219.559 gld. več nego lani in isto tako so tudi izdatki za subvencije narasli za 2,199.065 gld.

V prvem je svota 14,224.569 gld. ustavljena za državno železniški promet, v drugem subvenciji za oboji parobrodni društvi za 2,735.370 gld., ki prouzročujejo izredno in nerazumno pomnoženje potrebščin v omenjenih oddelkih.

Pokritje se je od lani pomnožilo za 16,862.741 gld., katerih 1,654.000 gld. pripada direktnim, 3,441.020 gld. pa indirektnim davkom, ostale indirektno davščine pomnožile so se za 2,602.461 gld., pri upravi blagajnic ustavljen je za 553.604 gld., v dohodkih trgovinskega ministra pa 14,898.819 gld. večji znesek nego doslej.

Nasprotno pa so se znižale svote pri carini za 628.180 gld., pri cestarini za 421.000 gld. in pri loteriji za 599.000 gld.

Pri tabaku, pravi finančni minister, raste prodaja smodčic (cigaret), a prodaja smodk se vedno manjša.

Subvencijo parobrodnicima društvoma utemeljuje s potrebo, da se ohrani dostojni ugled naše države v inozemstvu. Za 4,600.000 gld. zvečano svoto vojnega budžeta utemeljuje z naraščanjem potrebščin vsled tekmovalnosti z vsemi tuimi državami in pristavlja, da se bode tudi še v prihodnje množil.

Priznava nadalje potrebo iskati si dohodkov, da ne nastane primankljaj, ki bi sila škodoval ne le našemu ugledu nego tudi kreditu in meniju, da bi v tem slučaju to neizmerno uplivalo na valuto, in nje regulacijo. Slednjič pravi, da so posojila z neproduktivnim namenom slaba, sicer pa se včasih ne more brez njih shajati, a tedaj naj se investuje produktivno.

Obeta tudi izvesti preosnovo davkov in pravi, da se bodo pomnoženi dohodki iz osebnega davka porabili izključno v to, da se razbremeni realni in hišni davek. Kar se tiče regulovanja valute, pravi, da se strinja z ogerskim tovarišem o valuti v zlatu, le da vsega danes še povedati ne sme in da tudi še pravi čas za akcijo ni prišel in se mora nanj čakati, sicer pa treba imeti popolnem proste roke.

Ko je končal dr. Steinbach, pozdravili so ga živahni dobroklici in so mu čestitali njegovi tovariši — posebno ministerski predsednik z vidnim zadovoljstvom.

Zbornica se je na to kmalu in precej izpraznila: ministri so odšli, dr. Smolka oddal je predsedstvo drugemu podpredsedniku dr. Kathreinu, poslanci so se izgubljali po sobah in hodnikih,

ziva, da se odzovejo zbrani in zakličejo cesarju Franu Josipu trikrat „hoch“. Vsi pričujoči so naudušeno sledili prizivu, vojaška godba je pa igrala avstrijsko himno. S tem je bilo odkritje spomenika končano, in gostje odpeljali so se v samostan na obed. Mej vsem obedom koncertovala je pod okni velike dvorane vojaška godba. Prvo napitnico govoril je kratko in jedernata obrist Zujev in napil našemu presvetlemu cesarju; vse omizje je naudušeno s trikratnim „hoch“ odzvalo se napitničnemu sklepu. Takoj je tudi vojaška godba na dvorišči igrala avstrijsko himno, in topovi na bastijonih so grmeli. Za tem je g. opat Aleksander Karol v daljšem govoru napil ruskemu carju, omenivši, da je že Aleksander I. samostanu zahvalil se za požrtvovalnost menihov pri ranjenih, in da spomenik, kojega so ravnokar odkrili mej tako ginjenim obredom, časti i ljudstvo njihovega poglavarja. Sklenil je s trikratnim „hoch“, kar so gostje naudušeno poprijeli. Godba intonovala je rusko himno. — Pri obedu se ni več napivalo. S tem bila je slavnost, vsaj v oficijelnem delu tudi končana. Razven avstrijskih častnikov, zastopnikov državnih in občinskih in inih ruskih gostov bila je tudi gospa kneginja Kantakuzenos pri obedu in tudi prej pri odkritju.

V Melku, 4. oktobra 1891.

I. M.—i.

žurnalisti hiteli so na pošto in odposlali poročila v večerne liste; galerija se je izpraznil — in zbornica je postala zopet taka, kakor je navadno.

Prešlo se je na dnevni red in debatovalo o predlogu posl. Mauthnerja in drugih radi izdajanja postave tikajoče se polajšanja za nove stavbe z delavskimi stanovanji. Po sklepu geeneralne debate se je sklenilo preiti v specialno debato in se je obravnavanje o tej zadevi prekinilo.

Posl. dr. Bertoli in drugovi interpelovali so min. predsednika o dogodkih pri volitvah v Pomjanu, kjer je baje hrvatsko-slovenska stranka proti italijanski tako nastopala, da je morala slednja bežati z volišča — akopram je bila v večini — in se je volitev vsled pritiska naše stranke, ker jej je bila neugodna, morala prekiniti. (?)

Posl. Eim je interpeloval dež. brambe ministra o prepovedi češkega jezika v zasebnem pogovoru gojencev kadetne šole v Pragi, ki razburja vse češko občinstvo.

Seja se je zatvorila ob 2 uri 45 minut popoldne.

V odsekih se sedaj mnogo pripravljajo za državni zbor, dan na dan zborujejo, kakor tudi posamični klubi. V slednjih se pa vedno povrača uprašanje o budgetni debati, ker se Mladočehi ne hote odreči besede, in bode morda radi tega brezuspešna predloga za prikrajšanje budgetne debate, ki se je sicer vsprejela v treh največjih klubih.

Pisma iz Zagreba.

Zagreb, 23. septembra 1891.

Jubilejska razstava.

X.

Od ostalih izložiteljev posebej nam je omeniti tri meščane Zagrebske, ki v svojih vrtih v Zagrebu in v okolici Zagrebski kaj lepo sadje redijo: Lovrenčića, Hagenauera in Neidharta. Lovrenčić izložil je 30 vrst jabolk, 10 vrst breskev, več vrst sliv in pa do 30 vrst grozdja; od njegovega grozdja omenjamo sremsko slankamenko, katero je on tukaj udomačil.

Jabolka so prav bogato zastopana. Razvun omenjenih vrst vidimo tukaj še veliko število drugih domačih in tujih. Od domačih vrst so posebno lepe in dobre slavonska srčika in crvenke, stožerke, gostinje, božičnice lepe rumene, breskovače rdeče, jakčinke žuto-rdeče, kraljevke bele debele, in druge. Od tujih vrst, ki so pa že udomačene na Hrvatskem, dopadajo se posebno mnogobrojne vrste reinette- in calville-jabolk, potem tafetnice, funtače (Pfundapfel), posebno debele, zlatne parmenke, možgančarji štajerski in češki, Car Aleš (debele rdečolisaste, izložil dr. Krištof), Ricardo žolti, Gloria iz Štajerske, in druge.

Hruške se tudi prav in mnogovrstne vidijo. Posebno izvrstne so sledeče vrste, ki so vse vzgajene v „Pokušalištu hrv. slav. gospodar. društva“; Bergamota Šilerova in nemška, Dievica, Napoleonka drobna žuta, Gojislava, General Tottleben, Kolomar Arenberški. Najlepše hruške kraljevke izložil je Malović, kr. kotarski predstojnik, v Zagrebu.

Posebno krasna, ukusna in bogata pa je razstava grozdja. Tu vidimo silno množino različnih vrst grozdja, več ali menj izvrstnih po kvaliteti in kolikosti. Samo gospodarsko poskušališče izložilo je blizu 150 vrst grozdja. Ljudi posebno zanima ameriško grozdje, ki ga je izložil deželni vinograd Šenkovec: Othello (debeli črni), Secretary (črni), Cunnigham (drobne črne jagodice), Jacques (drobni črni), Canada in Brandt, tudi črni, in pa lepi beli Triumph. Zastopano je tudi dalmatinsko grozdje, in sicer so trije največi, prav za prav orjaški grozdi iz Dalmacije, katere je izložil Plenković Ivan iz Jelše na otoku Hvaru. Ko človek gleda te ogromne grozde, spomni se takoj tistih grozdov iz Svetega pisma, ki so jih židovi iz obljubljene dežele prinesli. Pa tudi tukaj imamo nekaj posebnega: Tukajšnji vrtnar Penko izložil je jedno vinsko trto (Isabello) s 85 grozdi.

Omeniti nam je naposled, da se v razstavi vidi tudi več kart o stanju pomologije na Hrvatskem, več knjig o pomologiji in tudi drugih učil, ki jih je izložil dr. Köröskényi, nekdanji profesor na križevaški gospodarsko-šumarski šoli; karta o uspevanju jabolk v višini do 800 m nad morjem je posebno poučna. — Profesor na tukajšnjem vseučilišči izložil je tudi zbirko tic, katere mora preganjati sadjerejec in vinogradar in katere so mu koristne ter jih je greh preganjati.

Res je, vse, kar vidimo na tej razstavi, je prav lepo in se vsem dopada; nam se samo one ne dopada, česar ne vidimo tukaj, kar bi morali videti. Naš kmetijski stan izložil je malokaj ali celo nič sadja, in vender bi sadjereja morala ravno kmetu največ v prid biti. Gledajoč, kako izvrstno sadje prav lepo uspeva na Hrvatskem, sprevidimo takoj, koliko bi tega sadja mogli uzgojiti in eksportirati ravno naši kmetje, ko bi se sadjereja mej njimi povzdignila in razvila. Upajmo, da bode s časom tudi v tem oziru boljše.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 12. oktobra.

Državni zbor.

Namenjeno skrajšanje budgetne debate, o katerem smo že govorili, se je posrečilo. Nemška levica, Hohenwartov klub in Poljaki izrekli so se za ta predlog, kakor ga je formuliral Chlumecky in kakor se čuje, vsprejele ga bodo tudi vse druge frakcije. Upirali se bodo temu samo Mladočehi in morda nemški nacionalci, a ker je dvetretjinska večina osigurana, bode to brez upliva.

Iz poljskega kluba se čuje, da deluje neka frakcija na vse kripje, da bi se ustanovila nemško-poljska državnozborna večina, da je pa v to malo nade.

Mladočehi pripravljajo se bajè na bolj resen boj in upati je, da ne bode brez uspeha.

O Hohenwartovem klubu in jugoslovanskem klubu ne čuje se — nič.

Poljaki o položaji.

Znameniti poljski list „Czas“ priobčil je z ozirom na otvoritev državnega zbora velezanimiv članek, iz katerega se je moči informovati, kako sodijo Poljaki sedanji položaj. „Czas“ pravi, da je politika „proste roke“, ki se je začela v državnem zboru, posledica popolne razdružitve prejšnjih strank. Ta razdružitev je glede poljskega in Hohenwartovega kluba samo formelna, zakaj ta dva kluba imata še sedaj vkupne interese in vkupne smotre, in ta vkupnost je nepremakljiva točka, na katero se bode ozirati, kadar se bode sestavljala novo državnozborna večina. Sedanja sestava državnega zbora je taka, da treba na vsak način gledati, da se reši negotovost, ki je zavladala. Čudna ironija usode je pa to, da išče baš ona stranka, ki je prejšnjo trdno sestavo večine zmatrala za največjo nesrečo države, da ta ista stranka sedaj najbolj na to dela, da se sestavi nova večina. To je jasen dokaz, da je bila te stranke prejšnja opozicija samo strankarska in da ni izvirala iz principijelnih uzrokov. Ako se pa tudi pripoznava, da je sestava stalne večine neobhodno potrebna za uspešno izvrševanje parlamentarne dela, zato bode sestava vender zelo težavna in ni je umetno priilfti. Pri tem je v prvi vrsti gledati na razmerje mej levico in posamnimi frakcijami stare desnice. Levica postopa že zdaj nasproti Poljakom in Hohenwartovemu klubu vse drugače, nego prej; je li pa tudi tako pošteno misli, je kočljivo uprašanje. Jedinii kriterij v tem oziru bila bi adresa, ki se je pa izjalovila baš vsled odpora levice in to je jedro vsega položaja. Stališče, ki je bode zavzela levica nasproti vodilnim principom stare desnice, principom, za katere se je ta poganjala dvajset let, odločevalo bode pri sestavljanju večine. Vse stranke so ukrenile, ogibati se „kočljivih uprašanj“, ali levica se zelo moti, ako sodi, da je za avtonomistične stranke tudi „avtonomija“ takšno „kočljivo uprašanje“. Avtonomija je zapletena skoro v vsako legislativno ali administrativno uprašanje in pri taki priliki se bode morala levica jasno izpovedati. Pri tem seveda ne gré za večjo ali manjšo avtonomijo posamnih kraljestev ali dežel, nego za politiške principe, veljavne za vso državo, zlasti pa za notranje politike pravce. Tudi zadnje volitve na Češkem niso izbrisale iz zgodovine poslednjih dvajset let; levica mora s tem računati in zato se stalna večina, vzlic temu, da je nujno potrebna, ne bode prej sestavila, dokler se ta stvar ne razjasni, in zato se prej tudi nobeni stranki ni za stalno vezati, dokler v tem obziru niso vse dvojbe rešene.

Črni princ.

kakor se imenuje vulgarno princ Alojzij Liechtenstein, nekdanji vodja klerikalcev-brezdomovincev in sedanji spiritus muovens krščanskih socialistov recte protisemitov, poročal je te dni prav dovtipno svojim volilcem o uspehih ali bolje rečeno neuspehih svojih. Mej drugim rekel je tudi o sedanjem položaji nekoliko prav karakterističnih besed. — Vlada, rekel je Liechtenstein (ominozno ime!), je zadovoljna, da bolj ne more biti, kajti na razpolaganje jej je večja večina nego jej je treba. V sredini so vsaki vladi udani Poljaki, a stranke na desni in na levi od njih se morajo vladi kar siloma ponujati, samo da zaprečijo, da bi se morala vlada obrniti na drugo stran. Vsled tega so vse (?) stranke primorane molčati kakor grob o vseh svojih narodnostnih, politiških in državnopravnih željah ter so tako podobni svinčenim vojakom, katere vzame grof Taaffe iz škatljice, kadar jih potrebuje in jih dene potem zopet nazaj.

Vnanje države.

Srbski domači prepri.

Diferencije, ki so nastale mej metropolitom Mihajlom in srbsko vlado, postajajo vse bolj in bolj ostre. Vlada izrekla se je solidarno z naučnim ministrom Nikolićem, in je ta svojo ostavko vsled tega že umaknil. Metropolit sklical je zdaj znova cerkveno sinodo in se, kakor trdijo poročila iz Belegrada, pripravlja na resen boj. Pač žalostno!

Francija in Italija.

Dogodki v Rimu in v drugih mestih italijanskih vzbudile so veliko pozornost in s posebnim zadoščenjem naglašajo italijanske novine, da je Francija v tej toli delikatni in nevarni aféri postopala povsem taktno in dostojno. Francosko ministerstvo namerja ustaviti vedna romanja v Rim in to je gotovo le v korist dobremu razmerju mej Italijani in Francozi. Ker pa ni nade, da bi se francoski škofje, ki so večinoma zelo bojeviti, udali prošnji ministerstva v tej zadevi, pripravljajo v Parizu kar treba, da se bodo tako romanja siloma zabranila, in sicer na podstavi na pol pozabljenega določila konkordata, ki velevala: „Nadškofje in škofje morajo prebivati v svoji dijecezi in jo smejo zapustiti le z dovoljenjem konzula“.

Iz Brazilije

se poroča, da je v Rio de Janeiro buknil ustanek. Uzroki do sedaj niso znani. Ustanek začel se je v italijanskem gledališču, a nagloma narasel. Policija zaprla je glavne hujskače. Ustaši delali so na vseh večjih ulicah barikade, tako da je konjica le s težko uspevala in razgnala razgajalce. Pri tem primerilo se je mnogo nesreč. V boji pobili so vojaki bajé več sto oseb, a tudi ustaši ustrelili so mnogo vojakov. Podrobnejša poročila nam še niso došla.

Domače stvari.

— (Slovensko gledališče.) Ker bomo literarno oceno včeranje predstave izvornih dveh slovenskih iger prinesli na drugem mestu, izraziti se moremo danes prav na kratko o včerajni predstavi glede igralnih močij samih. Prvo samo ob sebi že slabotno igrice „To je moja maksima“ predstavljali neso nikakor vzdrževali in je skoraj najbolje, ako preko nje prestopimo kar na dnevni red. Razun g. Borštnika, g. Perdana in Lovšina nastopili sta dve novinki gospdč. Kozjakova in Helijelova, o katerih seveda pri prvem nastopu ne smemo soditi prestrogo. Rešili sta glede na to okoljščino povoljno svoji ulogi. Ogrinčeva „V Ljubljano jo dajmo“ pa je še precej zadovoljila ne baš obilno občinstvo. Zapazili smo, da je mnogim narodnjakom geslo: „V slovenske predstave hoditi — toni moja maksima“. Igralo se je v celoti povoljno, semtertja bi bili želeli malo manj realistične robotosti v gestih in tudi v besedah. Podzemeljski pomagač bil je zelo glasen, včasih prav po nepotrebnem. Prav pohvalno omeniti nam je v prvi vrsti g. g. Danilove in Nigrinove in g. Šušteršiča, katera poslednja sta z drastično svojo igro vzbujala mnogo smeha. Hvale vredni so bili g. Borštnikova in g. Verovšek, kakor tudi g. Danilo. Vender se je opazilo, da je živa potreba, da zopet ponovimo nekaterim: Učite se, učite se in še jedenkrat učite se! Za danes naj bode dovolj na tem. — i.

— (Občni zbor „Glasbene Matice“) vršil se je v soboto in se je volil novi odbor. Voljeni so vsi stari odborniki, samo namestu gospod dr. viteza Bleiweisa, ki je zaradi preobloženosti odločno odklonil odborništvu, bil je izvoljen gospod prof. dr. Požar. Obširneje poročilo prinesemo v bodočih številkah.

— (Družbi sv. Cirila in Metoda) je podaril o. Hrisogon Majer 1100 izvodov svoje knjige „Razlaganje sv. Rožnega venca“. — Zahvaljujoč se na velikodušnem daru, ki je prav velike koristi za družbine namene, želimo gospodu darovalcu in spoštovanemu pisatelju priljubljenih naših molitvenikov in drugih poučnonabožnih knjig kar največ vspeha pri njegovem blagem delovanju v korist milega naroda.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— (O našega domačega slikarja Ludovika Grilca) slikarskih delih v presbiteriji župne cerkve v Železnikah, katere ravno sedaj dokončuje, prinaša „Politik“ laskavo kritiko, v kateri pravi mej drugim: „Die al Fresco Gemälde, welche unter seiner (Grilc's) Hand erstehen, können den besten Kunstwerken dieser Art an die Seite gestellt werden. Grilc hat den Italienern, insbesondere den Venetianern, bei welchen er seine Studien vollendete, die er an der Wiener Akademie begonnen hat, das Geheimnis der Farbe abgelauscht und die Grossartigkeit der Konzeption und legt diese Gaben mit enthusiastischem Patriotismus auf

den Kunstaltar seines Heimatlandes nieder. Auch der Bildhauer Wernik aus Krainburg hat ein selten schönes Tabernackel geschnitten und so wird diese Pfarrkirche des hl. Antonius in Železnike, der alten, völlig unbeachteten Gewerkschaft, ein Kunstschatz der Slovenen und vielleicht der Grundstein zu neuer Kunstbegeisterung in dem hochinteressanten Herzogthume Krain“. Tudi o prebivalcih v Železnikah, njih delu in navadah poroča Henry Perl prav interesantno in resnično.

— (Pri „Glasbeni Matici“) so redne vaje moškemu pevskeemu zboru vsak torek in petek zvečer ob 8. uri. Dosedanje in novo povabljeni pevci vabijo se najuljudneje, da posetijo v polnem številu prvo prihodnjo vajo jutri v torek dne 13. oktobra t. l.

— (Predavanje v Rudolfinumu) bode prihodnjo sredo zvečer ob šestih. Govoril bode tajnik muzejskega društva g. Ant. Koblar „o zgodovini železarstva na Kranjskem“. Prost ustop ima vse izobraženo slovesko občinstvo in tudi dijaki srednjih šol.

— (Znani naš rojak g. Zupan) (Mr. Suppens), prestigiateur in antispiritist, došel je po večletni odsotnosti v Ljubljano, ter bode priredil jedno predstavo v čitalniškem steklenem salonu.

— (Razglas.) Generalno ravnateljstvo c. kr. priv. južne železnice naznanilo je trgovski in obrtniški zbornici, da je vsled izvanredno velike množine blaga počenši z dnem 3. oktobra t. l. naslednje odredilo: Na postajah Bolcan in Rovered omeji se za vozno blago skladnine prosti čas na 24 ur in skladnina se pri prejemu in oddaji blaga za prvi skladnini podvrženi dan zviša na 4 kr., za vsaki prihodnji dan pa na 6 kr. od 100 kg, kolikor za nekatero blago v tarifi južne železnice z dne 1. julija 1890 pod C (postranske pristojbine) točka 3 B o ležanju in skladnini ni strožjih določil. — Dalje se z razglasom z dne 18. septembra t. l., št. 13967/C^{II}, objavljeni po oblastnji odobreni dodatni dobavni čas treh dni poviša za vse vozno blago, katero se na avstr.-ogr. ali vnanjih postajah oddaja na postaje proge Atzwang-Ala ali za blago, katero se oddaja v Italijo in gre preko Peri na šest dni. Za vozno blago, ki je namenjeno v nasprotno smer in za brzovozno blago v obeh smerih ostane dosedajni dodatni dobavni čas nespremenjen. Slednjič se na postajah južne železnice in na vseh njenih stranskih in zakupnih progah vozno blago, katero je namenjeno na postaje proge Atzwang-Ala in v Italijo preko Peri, — izvzete so žive živali in lahko pokvarljivo blago — sprejema v smislu § 55. obratnega pravilnika le tedaj, ako so za nalaganje postori na razpolaganje in se to le proti predpisani izjavi.

— (Cvetoča jablan.) Na vrtu posestnika g. F. Berdajsa na Savi cvete kakor se nam poroča 10letna jablan, ki je letos rodila obilo sadu, — živ dokaz kako milo jesen imamo.

— (Z Jesenic) se nam piše: Pri nas širi se vročinska bolezen (tifus). Obolelo je dozdej že nad deset oseb. Umrla je pa še le jedna ženska in še ta si je sama kriva prezgodnje smrti, ker se ni ravnala po predpisih zdravnikovih. Upanje je, da se nadaljno širjenje bolezni prepreči. Bog daj! — Ker pri zadnjem požaru (pogorel je namreč hlev gospoda Trevena na Savi) niso brizgalnice dobro služile, se sedaj ljudstvo močno giblje radi ustanovitve požarne brambe. Gotovo bode tudi kranjska obrtna družba podpirala dobrodelno podjetje, vsaj bode njej v hasek. Tudi več že izvežbanih delavcev ima, ki so prišli semkaj iz Bobinja, kjer so se dobro izvežbali.

— (Komisijonelni ogled.) Kakor znano, prouzročile so zadnje povodnji na Gorenjskem okolu Radeč in Belepeči in na Koroškem okolu Trbiža veliko škode. Te dni ogledala je mešana komisija zastopnikov kranjskih in koroških korporacij in nekateri gozdarsko-tehnični organi te kraje, da ukrene potrebne korake. Kakor kmalu bode mogoče, pričela se bodo dela, da se za bodočnost preprečijo jednake škode.

— (Iz Št. Petra na Notranjskem) se nam piše: Tukajšnji semenj dne 8. oktobra je bil nepričakovano dobro obiskan. Navzlic temu, da so še vedno zaprte sosedne občine radi kužne bolezni na parkljih in gobcih, priglasilo se je veliko lepe goveje živine, za katero pa je bilo le malo kupcev. Trgovina z raznovrstnim blagom je bila še zadosti živahna.

— (Trtno uš) zasledili so na treh mestih v Kazljah v Sežanskem okraju. Bržkone se je zanesla tja iz Stijaka, kjer so jo opazili že poprej.

— (Draginja v Mariboru.) Goveje meso ima v Mariboru jako visoko ceno. Kilogram mesa prodaja se pri mesarjih po 50—60 kr. Povprečna cena je od 60—64 kr.

— (Kužna bolezen) v gobci in na parkljih že pojema pri živini v raznih krajih na spodnjem Štajerskem, kakor poroča „Slov. Gospodar“. Uradno je preklicano, da je ponehala v Slov. Bistrici.

— (Politično društvo „Sloga“ v Gorici) predložilo bode v kratkem na zadnjem občnem zboru prenarajena pravila c. kr. namestništvu v potrjenje. Imenik udov izdal se bode pozneje. Nadzornikom zavodov, katere vzdržuje društvo, imenovan je bil v drugi seji tajnik g. Gaberšček, kakor je bil svoje dni pokojni prof. Erjavec.

— (Italijansko rovanje proti slovanski božji službi v Trstu.) Nemški listi poročajo z nekim zadoščenjem, da je municipalna delegacija v Trstu sklenila v zadnji seji, da se pozivlje mestni zastop, naj ukrene potrebno, da se ustreže glede božje službe opravičenim zahtevam velike večine prebivalstva. Navaja se, da se v Tržaških cerkvah ob nedeljah in praznikih vrši trinajst božjih služb v slovanskem in le devet v latinskem (valjda italijanskem?) jeziku. Po zadnji ljudski štetvi se v Trstu in v okolici naštelo le 18.215 Slovanov, Italijanov pa 113.017. So li številke glede božjih služb natančne, ne vemo, to pa nam je znano predobro, kako se je štelo ljudstvo v Trstu in okolici in kako strasto so delovali Italijani, da nabrojijo več Italijanov — na videz. Faktičnih razmer take sleparije ne spremenijo nikakor, kajti vsak otrok ve, da v Trstu biva mnogo več Slovanov nego pa so jih izkazali Italijani. Treba pa bode, da se temu rovanju uprejo merodajni krogi z vso odločnostjo.

— (Zagrebska razstava.) V sredo dne 14. t. m. ob 12. uri ponoči zaprla se bode razstava v Zagrebu. Dobodek zadnjih treh dnij namenjen je dobrodelnim in narodnim namenom, namreč danes v ponedeljek fondu za osnovanje medicinske fakultete, jutri v torek pevskim društvom Zagrebškim „Kolo“, „Merkur“, „Sloboda“ in „Sloga“, ki prirede velik koncert in v sredo za reveže v Zagrebu. Vse tri dni bodo razstavni prostori sijajno razsvetljeni. V sredo igrata obe vojaški in ognjegasna godba. Dozdaj obiskalo je razstavo nad 400.000 oseb, kar je za hrvatske razmere jako lepo število. Mejnarodna umetna razstava ostane pa še odprta do 20. t. m.

— (100.000 in 50.000 goldinarjev) sta glavna dobitka velike Praške loterije. Opozarjamo svoje čitatelje, da bode žrebanje že v četrtek, dne 15. t. m.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Pliberk 12. oktobra. Podružnični shod v Šmihelu presijalen. Drag. Hribar in Mariborski pevci lepo vsprejeti. 300 udeležencev zamaknjeno poslušalo naukuševalne govore Hribarja, Škrbinca in drugih in milodoneče glasove gg. pevcev. Slovenski Korotan ne propade, ker se čedalje bolj probuja in zaveda svoje narodnosti.

Peterburg 11. oktobra. Kitajsko poslaništvo naznanilo je ruski vladi, da so kitajska oblastva poskrbela za varnost na Kitajskem živečih Rusov.

Rim 11. oktobra. Ker so romarski vlaki začasno odgodeni, pozivlje vatican katoliške družbe, da nabirajo novce, ki bi jih prinesli romarji papežu ob priliki obletnice kronanja kot izredno darilo.

Dunaj 12. oktobra. Danes zjutraj pričele so se obravnave kongresa za nadzorovanje jedil. Kemiki in mikroskopiki udeležili so se shoda. Oficijelno zastopane so: Avstro-Ogerska Danska, Srbija. Navzočni še udeležniki iz Berolina, Pariza, Peterburga, Amsterdama, Bostona, Monakovega in Norimberga. Dvorni svetnik Ludovik pozdravil shod in izrazil željo, da bi kongres dognal mejnarodne dogovore, da se prepreči ponarejevanje živil ter končal s trikratnim „hoch“ klicem cesarju. Predsednikom bil voljen Ludovik.

Dunaj 12. oktobra. Včerajšnjega dvornega dinerja v Schönbrunn udeležili se: saksonski kralj, več nadvojvod, Kalnoky, saksonski poslanik in razni dvorni dostojanstveniki.

Anatherinova ustna voda in zobni prašek

ohrani usta, krepča čeljustno meso ter odpravlja slabo sapo iz ust.

Jedna steklenica ustne vode velja 40 kr.; jedna škatlca zobnega praška 20 kr.; 12 steklenic 4 gld.; 12 škatelj samo 2 gld. (81-125)

Lekarna Piccoli, „pri angelju“, v Ljubljani, Dunajska cesta. Naročila se izvršujejo z obratno pošto proti povzetju zneska.

„LJUBLJANSKI ZVON“

stoji

za vse leto 4 gld. 60 kr.; za pol leta 2 gld. 30 kr.; za četrt leta 1 gld. 15 kr.

Loterijske srečke 10. oktobra.

Na Dunaji: 90, 43, 35, 8, 29.
V Gradci: 70, 80, 68, 20, 90.

Tržne cene v Ljubljani dne 10. oktobra t. l.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	8 77	Špeh povojen, kgr.	64
Rež,	8 12	Surovo maslo,	70
Ječmen,	4 06	Jajce, jedno:	3
Oves,	3 09	Mleko, liter	8
Ajda,	5 86	Goveje meso, kgr.	62
Proso,	4 71	Telečje	60
Koruza,	5 30	Svinjsko	54
Krompir,	2 23	Kostrunovo	40
Leča,	10	Pišanec	40
Grah,	10	Golob	16
Fižol,	9	Seno, 100 kilo	187
Maslo, kgr.	82	Slama,	214
Mast,	66	Drva trda, 4 metr.	7
Špeh frišen	56	„ mehka, 4	460

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
10. okt.	7. zjutraj	737.7 mm.	11.2° C	brezv.	obl.	
	2. popol.	737.7 mm.	16.0° C	sl. svz.	obl.	0.00 mm.
	9. zvečer	738.2 mm.	12.4° C	sl. svz.	obl.	
11. okt.	7. zjutraj	737.3 mm.	9.6° C	brezv.	brezv.	
	2. popol.	735.5 mm.	18.4° C	sl. vzh.	jasno	0.00 mm.
	9. zvečer	735.4 mm.	10.2° C	sl. vzh.	jasno	

Srednja temperatura 13.2° in 12.7°, za 0.1° in 0.6° nad normalom.

Izkaz avstro-ogerske banke z dne 7. oktobra 1891.

	Prejšnji teden
Bankovcev v prometu	460,915.000 gld. (+ 1,861.000 gld.)
Zaklad v gotovini	245,372.000 „ (+ 158.000 „)
Portfelj	193,778.000 „ (- 3,803.000 „)
Lombard	25,871.000 „ (- 112.000 „)
Davka prosta bankovčna rezerva	7,186.000 „ (+ 1,291.000 „)

Dunajska borza

dne 12. oktobra t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	včeraj	ganes
Papirna renta	91.40	91.35
Srebrna renta	91.15	91.10
Zlata renta	109.20	109.20
5% marcna renta	102.10	102.15
Akcije narodne banke	1015.—	1016.—
Kreditne akcije	284.25	283.25
London	117.40	117.35
Srebro	—	—
Napol.	9.29	9.30
C. kr. cekini	5.57	5.58
Nemške marke	57.60	57.60
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	134 gld. 75 kr.
Državne srečke iz l. 1864	100	181
Ogerska zlata renta 4%	—	104
Ogerska papirna renta 5%	—	100
Dunava rog. srečke 5%	100 gld.	120
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	—	115
Kreditne srečke	100 gld.	185
Rudolfove srečke	10	19
Akcije anglo-avstr. banke	120	152
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	—	223

Slavoznanega, pristnega

malinovega hrena

letošnjega, najboljše vrste

5 ko 15 korenin gld. 3.50 5 ko 25 korenin gld. 2.50
5 ko 20 „ 3.— 5 ko 30 „ 2.—
5 ko 35 korenin gld. 1.75.

razpošilja uštevilj. zavoj franko po poštnem povzetju

Josip John (848-2)

ekspertna trgovina malinovega hrena
Kutnähora (Češko).

Učenec

vešč slovenskega in nemškega jezika v besedi in pisavi, sin poštenih roditeljev, vsprejme se v trgovino z mešanim blagom. — Kje? pove iz prijaznosti upravnistvo „Slovenskega Naroda“. (853-2)

Razglasilo.

Naznanja se, da

živinski semenj v Kamniku

v četrtek, to je dne 15. t. m., ni prepovedan.

Mestno županstvo v Kamniku

dne 12. oktobra 1891.

Močnik l. r., župan.

(866)

J. GIONTINI

trgovina s knjigami in papirjem v Ljubljani

ima v zalogi:

Bazar . . . . . za četrt leta gld. 1.62, po pošti gld. 1.92
Frauenzeitung „ „ „ 1.50, „ „ 1.56
Modenwelt „ „ „ —.75, „ „ —.81
Mode Elegante „ „ „ 1.—, „ „ 1.20
„ Wiener „ „ „ 1.50, „ „ 1.56
Land u. Meer „ „ „ 1.93, „ „ 2.06

Nova naročila se začno sedaj. Vsprejemajo se naročbe na vse tu- in inozemske liste in časnike in se računirajo najnižja cena. — Ravnokar je izšel:

Wiener Bote 1892. Cena 40 kr., po pošti 45 kr.
Stenski koledar, nemšk in slovensk, po 25 kr., po pošti 28 kr. (856-2)

Štefanijski moderci.

M. PODKRAJŠEK

Ljubljana, Špitalske ulice.

Od pluga do krone.

Obširen zgodovinski roman,

zajet iz kranjske povestnice.

(745-24)

Karolu Till-u

v Ljubljani, v Špitalskih ulicah št. 10.

Vse (456-20)

šolske potrebščine

za pisanje, risanje in slikanje, za vse šole po naročilu gg. profesorjev.

Velika izbora

risalnih skladnikov, risal itd.

Žrebanje že v četrtek!

Žrebanje že v četrtek!

Velika Praška razstavnina loterija.

(707-25)

Glavna dobitka:

100.000

goldinarjev

50.000

V Ljubljani se dobivajo lozi pri J. C. MAYER-JU.

Lozi po 1 gld.

Lozi po 1 gld.